

Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi/
Journal of Travel and Hospitality Business
Cilt/Vol:23(2),Yıl/ Year:2026 ss/pp:650-673
Gönderim Tarihi/ Received:16.04.2026
Kabul Tarihi /Accepted:16.06.2026
DOI: 10.24010/soid.1932052

Araştırma Makalesi/ Research Article

Sağlık Turizmi Farkındalığının Kariyer Niyeti Üzerindeki Etkisi: Turizm Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

The Effect of Health Tourism Awareness on Career Intention: Evidence from Tourism Students

Tarkan BALSEVEN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Muğla, Türkiye
E-posta: balseventarkan@gmail.com

Doç. Dr. Arzu AKDENİZ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Turizm MYO
Muğla, Türkiye
E-posta: arzuakdeniz@mu.edu.tr

Öz

Araştırmanın amacı; sağlık turizmi farkındalığının kariyer niyetine etkisini ve bu etkinin demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Çalışmanın evrenini Muğla'da bir kamu üniversitesinin turizm fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. 391 öğrenciden veri toplanmış ve analiz edilmiştir. Sonuçlar, öğrencilerin farkındalığının düşük olduğunu ve bölümlere göre farklılık gösterdiğini göstermiştir. Bulgular, farkındalığın kariyer niyeti üzerinde olumlu ancak zayıf bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle, sağlık turizmi derslerinin artırılması ve lisans düzeyinde turizm bölümlerinin kurulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Kariyer Niyeti, Farkındalık

Abstract

The study aims to determine the impact of health tourism awareness on career intention and whether this effect varies by demographic characteristics. The study population consists of tourism faculty students at a public university in Muğla. Data were collected from 391 students and analyzed. Results indicated that students' awareness is low and varies by department. Findings identify a positive but weak effect of awareness on career intention. Therefore, increasing health tourism courses and establishing undergraduate departments are suggested.

Keywords: Health Tourism, Career Intentions, Awareness

Extended Summary

Purpose

The primary objective of this study is to investigate the level of health tourism awareness among undergraduate tourism students and to determine the extent to which this awareness influences their career intentions. Furthermore, the research aims to identify whether health tourism awareness and career intentions differ significantly based on demographic characteristics. By focusing on tourism students rather than healthcare professionals this research seeks to fill a notable gap in the existing literature and provide insights into the potential workforce that will manage the administrative and service dimensions of the health tourism sector (Dağlı, 2021; Deniz, 2023; Korkutan ve Yıldız, 2017).

Background

Health tourism has emerged as a global phenomenon since the 1990s, characterized by individuals traveling across national borders to receive medical treatments or wellness services (Carrera ve Lunt, 2010; Connell, 2013). It is a multidisciplinary field that encompasses medical tourism, wellness tourism, thermal and SPA tourism, geriatric tourism and accessible tourism. For a country like Türkiye, health tourism offers high added value, as health tourists typically spend three to four times more than average tourists, providing a significant boost to the national economy and helping to mitigate the seasonal nature of traditional tourism (Alkaç, 2024; Shabankareh ve diğ., 2025). Within this context, career intention is defined as the mental process through which an individual decides on their future profession based on interests, values, and expectations (Sezer, 2013). According to the Theory of Planned Behavior (TPB), such intentions are shaped by personal attitudes, subjective norms, and perceived behavioral control (Law, 2010). While previous literature has extensively examined health tourism awareness among medical staff, there is limited research on tourism students (Acar ve Turan, 2016; Akpınar ve Biçer, 2025; Öztürk ve diğ., 2023; Şahin ve diğ., 2023). Given that these students are potential candidates for international patient departments in hospitals or specialized travel agencies, understanding their awareness and orientation toward this field is crucial for the industry's sustainable growth (Ceylan, 2025; Şahman ve diğ., 2024).

Method

The study was conducted at Muğla Sıtkı Koçman University, focusing on students enrolled in the Faculty of Tourism. The population of the study consisted of 1,107 students, from which a sample of 391 participants was selected using a random sampling method. Ethical approval was obtained prior to data collection, which took place between February and March 2026 through face-to-face surveys. The survey instrument comprised three sections: Demographic Information, Health Tourism Awareness Scale (Çelik Kızıldağ, 2018; Dağlı, 2021; Korkutan ve Yıldız, 2017) and Career Intention Scale (Deniz, 2023). Statistical analysis was performed using SPSS, including Cronbach's Alpha for reliability (0.878 for awareness and 0.893 for intention), independent samples t-test, one-way ANOVA, and Simple/Multiple Linear Regression analysis.

Findings

The demographic profile of the participants showed that 58,8% were female and 73.7% were aged between 18 and 22. The majority of the students (46,3%) were from the Tourism Management department. There was no statistically significant difference in either health tourism awareness or career intentions based on gender. Food and Beverage Management students exhibited the highest awareness levels (Mean = 68,82), while Gastronomy students had the lowest (Mean = 61,42). Similarly, career intentions varied by department, with Gastronomy students showing a slightly higher orientation toward health tourism careers compared to Tourism Management students. Awareness levels significantly differed by class level, with fourth-year students demonstrating higher awareness (Mean = 68,44) than first-year students (Mean = 63,04). However, class level did not significantly impact career intentions, suggesting that while knowledge increases over time, the desire to work in the sector remains relatively stable or is influenced by other factors. Overall, the findings indicated that tourism students' general awareness of health tourism is low.

Results

The regression analysis provided critical insights into the relationship between awareness and career goals. Simple linear regression demonstrated that health tourism awareness has a positive but weak effect on career intention ($R^2 = 0.015$, $p < 0.001$). This indicates that only 1.5% of the variance in career intention can be explained by the students' level of awareness. When examining the sub-dimensions of awareness through multiple regression, only the "Health Tourism Effects" dimension was found to have a statistically significant and positive impact on career intention ($\beta = 0.23$, $p < 0.01$). Other dimensions, such as Language and Education, Image, and Institutional Competency, did not show a significant individual effect. In conclusion, while health tourism awareness is a cognitive precursor to career intention, it is not a strong enough predictor on its own. The study suggests that students' professional choices are likely shaped by a complex interplay of psychological, social, and environmental factors beyond mere awareness. To address the low awareness levels, the study recommends increasing the number of health tourism courses in curricula, encouraging the establishment of dedicated health tourism undergraduate programs, and fostering collaboration between universities and industry stakeholders to enhance students' sectoral exposure.

1. Giriş

Sağlık turizmi, bireylerin tedavi olmak amacıyla ulusal sınırların ötesine veya denizaşırı yerlere seyahat etmeyi tercih etmesiyle karakterize edilen ve 1990'lı yıllardan itibaren özellikle ABD ve Asya'da giderek yaygınlaşan bir olgudur (Carrera ve Lunt, 2010). Bu olgu, bireylerin yurt dışından sağlık hizmetlerini talep etmesini kapsayan ve son yıllarda önemli ekonomik, sosyal ve politik değişimlerin ortaya çıkardığı yeni fırsat ve zorlukları beraberinde getiren bir süreçtir (Carrera ve Lunt, 2010: 480). Sağlık turizmi, küresel ölçekte hızla gelişen ve uluslararası hasta hareketliliğinin arttığı bir alan olarak dikkat çekmekte; bireylerin daha düşük maliyet, daha yüksek hizmet kalitesi ve sağlık hizmetlerine erişim imkânı gibi nedenlerle farklı ülkelere yöneldiği görülmektedir (Connell, 2013).

Sağlık ve medikal turizm, son yıllarda hem turizm hem de sağlık bilimleri alanyazında hızla gelişen ve artan akademik ilgiye konu olan disiplinlerarası bir alan olarak öne çıkmaktadır (Hall, 2011). Bu kapsamda sağlık turizmi, yalnızca ekonomik bir faaliyet alanı olarak değil, aynı zamanda bireylerin karar alma süreçlerini ve kariyer yönelimlerini etkileyebilecek önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Kariyer niyeti ise bireyin meslek veya işinin ne olması gerektiğine dair karar vermesini içeren zihinsel bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Sezer, 2013). Bu süreç, bireyin ilgi, değer, tutum ve beklentileri doğrultusunda şekillenen ve davranışa dönüşme potansiyeli taşıyan bir yönelimi ifade etmektedir (Ibadlı, 2025; Sezer, 2013).

Literatürde sağlık turizmi farkındalığına yönelik çeşitli çalışmaların bulunduğu görülmektedir (Acar ve Turan, 2016; Akpınar ve Biçer, 2025; Öztürk ve diğ., 2023; Şahin ve diğ., 2023). Ancak bu çalışmaların büyük bir kısmının sağlık çalışanları ve sağlık öğrencileri üzerine yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Buna ek olarak, kariyer niyeti üzerine yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu ve bu çalışmaların sağlık turizmi farkındalığı ile birlikte ele alınmadığı görülmektedir (Bal, 2024; Ibadlı, 2025). (Taş, 2025). Bu bağlamda, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin sağlık turizmi farkındalıklarının kariyer niyetlerine etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma, literatürde ağırlıklı olarak sağlık çalışanları üzerine yürütülen sağlık turizmi farkındalığı araştırmalarını turizm öğrencileri bağlamına taşıyarak önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Ayrıca sağlık turizmi farkındalığı ile kariyer niyeti arasındaki ilişkinin birlikte ele alınması bakımından literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

Bu çalışma, sağlık turizmi farkındalığını yalnızca bir bilgi düzeyi olarak değil, aynı zamanda bireylerin kariyer yönelimlerini şekillendiren bilişsel ve davranışsal bir öncül olarak ele alması bakımından literatüre özgün bir katkı sunmaktadır. Bu yönüyle çalışma, turizm eğitimi ve sağlık turizmi literatürünü bütünleştiren disiplinler arası bir yaklaşım sunmaktadır. Bununla birlikte, çalışmada kullanılan sağlık turizmi farkındalığı ve kariyer niyeti ölçekleri, sağlık kurumlarının yabancı hasta birimlerinde görev alabilecek turizm öğrencilerinin farkındalık ve kariyer yönelimlerinin belirlenmesi açısından da önem taşımaktadır. Bu yönüyle çalışma, turizm eğitimi ve sağlık turizmi literatürünü bütünleştiren disiplinlerarası bir yaklaşım sunmaktadır.

2. Literatür Araştırması

2.1. Sağlık Turizmi ve Sağlık Turizmi Farkındalığı

Sağlık turizmi, bireylerin tedavi olmak gerekçesiyle ulusal sınırların ötesine veya denizaşırı yerlere seyahat etmeyi tercih etmesiyle karakterize edilen ve 1990'ların başından itibaren özellikle ABD ve Asya'da giderek yaygınlaşan bir olgudur (Carrera ve Lunt, 2010: 469–470). Bu olgu, bireylerin yurt dışından sağlık hizmetlerini talep etmesini kapsayan, son yıllarda önemli ekonomik, sosyal ve politik değişikliklerin ortaya çıkardığı yeni fırsat ve zorluklardan sadece biridir (Carrera ve Lunt, 2010: 480).

Sağlık turizmi, sadece kişisel bir tedavi şekli olmanın ötesinde, ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilmesi, ülkenin kalkınması ve küresel sağlık politikalarının stratejik bir enstrümanı olarak modern dünyada kritik bir konuma sahiptir (Farber ve Taylor, 2023; Seow ve diğ., 2022). Sektör, mevsimsellik engelini aşarak yılın

tamamına yayılan yapısıyla turizm tesislerinin ve sağlık kurumlarının sürekliliğini desteklerken, bir sağlık turistinin sıradan bir turiste oranla 3 ila 4 kat daha fazla harcama kapasitesine sahip olması nedeniyle ülke ekonomilerine yüksek katma değer ve yoğun döviz girdisi sağlamaktadır (Alkaç, 2024; Shabankareh ve diğ., 2025).

Bireysel düzeyde, gelişmiş ülkelerdeki yüksek maliyetli tedavi bariyerlerini ve uzun randevu kuyruklarını ortadan kaldırarak nitelikli uzmanlığa ve ileri teknolojiye erişimi kolaylaştıran bu süreç; kurumsal düzeyde ise hastaneleri uluslararası akreditasyon standartlarını (JCI gibi) benimsemeye zorlayarak yerel sağlık sistemlerinin kalitesini, güvenliğini ve küresel rekabet gücünü artırmaktadır (Alkaç, 2024; Manna ve diğ., 2020; Salehi-Esfahani ve diğ., 2021; Shabankareh ve diğ., 2025). Bunlara ek olarak sağlık turizmi, bir ülkenin uluslararası alandaki imajını güçlendiren bir güç işlevi görerek toplumlar arası barış ve kültürel etkileşimi teşvik etmekte, böylece sadece ekonomik bir faaliyet değil, aynı zamanda küresel refahı artıran multidisipliner bir paradigma olarak önem kazanmaktadır (Amouzagar ve diğ., 2016; Farber ve Taylor, 2023).

Bireyin zihnindeki ve bedenindeki esenliğin sürdürülmesi, iyileştirilmesi veya geri kazanılması amacıyla yerel ortamının dışına organize edilen seyahatleri kapsayan daha geniş bir alan olan "sağlık turizmi" kavramını meydana getirmiştir (Carrera ve Lunt, 2010: 470). Kaynaklar ışığında bu dinamik sektörü şu ana türler altında incelenektedir (Dunets ve diğ., 2020; Manna ve diğ., 2020; Smith ve Puczko, 2014; Zhong ve diğ., 2023):

Medikal Turizm: Bu türün odağında doğrudan tedavi ve cerrahi müdahale yer alır. Hastalar genellikle kendi ülkelerinde bulamadıkları yüksek teknoloji hizmetlere veya daha uygun maliyetli seçeneklere ulaşmak için seyahat ederler. Kardiyovasküler cerrahi, göz operasyonları, diş tedavileri, plastik cerrahi, organ nakli ve tüp bebek uygulamaları bu kapsamın en popüler alanlarıdır.

Wellness Turizmi: Hastalıktan çok koruyucu ve önleyici faaliyetlere odaklanır. Sağlıklı bireylerin fiziksel, zihinsel ve ruhsal dengelerini korumak amacıyla yaptıkları yoga, meditasyon ve sağlıklı beslenme turları bu türün temelini oluşturur.

Termal ve SPA Turizmi: Doğal kaynaklara dayalı iyileşme yöntemidir. Mineralce zengin termal sular, şifalı çamurlar ve deniz suyu (talassoterapi) kullanılarak yapılan kürler ve banyo terapileri hem rahatlama hem de kronik ağrıların rehabilitasyonu için tercih edilmektedir.

Geriatrik Turizm: Genellikle 60-65 yaş üzerindeki bireyleri hedefleyen, uzun süreli konaklama ve özel bakım hizmetlerini içeren bir daldır. Yaşlıların sadece tıbbi değil, sosyal ve psikolojik durumlarını da destekleyecek rehabilitasyon merkezlerini ve klinikleri kapsar.

Erişilebilir Turizm: Fiziksel, duyuşsal veya zihinsel kısıtlılığı olan bireylerin turizm faaliyetlerine eşit ve bağımsız erişimini sağlamayı amaçlayan sağlık turizmin bir türüdür. Bu türde, seyahat destinasyonunun mimari ve teknolojik altyapısının engelli bireylerin ihtiyaçlarına göre özelleştirilmesi gerekmektedir.

Sağlık turizmi, ilişkili olduğu tüm sektörlerle birlikte ülke ekonomisine yüksek katma değer sağlama potansiyeli nedeniyle Türkiye için giderek artan bir öneme sahiptir. Türkiye'de, uluslararası sağlık turizmi, sağlık amaçlı olarak ülkeye belirli bir zaman dilimi için ziyaret eden, Türk vatandaşı olmayan veya yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının aldığı sağlık hizmetleri ve destek hizmetlerini ifade eder. Buna karşılık, ülkede geçici süreyle bulunan yabancıların ani meydana gelen hastalıklarda ve acil durumlarda hizmet alması "turistin sağlığı" olarak tanımlanır (Küçükkendirci ve diğ., 2023: 12). Türkiye'deki bir üniversite hastanesinin verileri, 2010-2022 yılları arasındaki 895 başvurunun yalnızca çok küçük bir kısmının (%0,3) sağlık turizmi amacıyla yapıldığını, büyük çoğunluğunun (%99,7) ise turistin sağlığı kapsamında gerçekleştiğini ortaya koymuştur (Küçükkendirci ve diğ., 2023: 12). Ancak Türkiye sağlık turizmi kapsamında çeşitli avantajlara (hastane, sağlık personeli, coğrafi konum, turistik cazibeler vb.) sahip zengin bir ülkedir. Türkiye'nin sahip olduğu avantajları tam olarak değerlendirememesinde sağlık turizminde görev alacak turizm eğitimi alan öğrencilerin rolü önem arz etmektedir.

Kariyer niyeti, bireyin meslek veya işinin ne olması gerektiğine dair karar vermesini içeren zihinsel bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Sezer, 2013: 51). Bu kavram, kişinin ilgi ve arzularının, inançlarının, değerlerinin, tutumlarının, alışkanlıklarının ve merakının etkisiyle başlayan niyetlenme sürecini yansıtır (Sezer, 2013: 52). Niyet, düşünce sisteminde meydana gelen yoğunlaşma, oluşturma-sürdürme ve tercih etme aşamalarından meydana gelen bir durum olarak, bireyin ilgisini belirli bir hedefe yönelten bir yol veya "böyle olmalı" şeklinde gerçekleşen içsel bir diyalogdur (İbadlı, 2025: 51; Sezer, 2013: 52). Kariyer niyeti, bireyin yaşam boyu süren, hazırlık sürecinin de hesaba katıldığında tüm yaşamını etkileyen karmaşık bir kariyer yolculuğunun kritik bir aşamasını temsil etmektedir (Sezer, 2013: 51).

2.2. Kariyer Niyeti

Kariyer niyetini inceleyen akademik çalışmaların temelinde genellikle sosyal psikoloji alanından türetilen modeller yer almaktadır (Law, 2010: 61). Bu modellerin başında "Gerekçeli Eylem Teorisi" ve onun uzantısı olan "Planlanmış Davranış Teorisi" gelmektedir (Law, 2010: 58; Mbawuni ve Nimako, 2015: 67–68).

1. Gerekçeli Eylem Teorisi (TRA): Bu model, bir kişinin davranışının, o davranışı sergileme niyetinden kaynaklandığını varsayar (Law, 2010: 60). Teorik olarak, davranışsal niyet, bireyin davranışa yönelik tutumu (intrinsic factors) ve öznel normların (subjective norm) bir fonksiyonudur (Law, 2010: 60). Gerekçeli eylem teorisi formülü, davranışsal niyetin bu iki ana yapı tarafından belirlendiğini gösterir: Davranışsal Niyet = Tutum + Öznel Normlar (Law, 2010: 60).

2. Planlanmış Davranış Teorisi (PDT): Planlanmış davranış teorisi, gerekçeli eylem teorisi modelini geliştirerek, niyeti etkileyen üçüncü bir öncül olarak Algılanan Davranışsal Kontrolü (PBC) ekler (Bal, 2024: 18; Mbawuni ve Nimako, 2015: 68). Planlanmış davranış teorisine göre, niyetin ne kadar güçlü olacağı; tutumun ve öznel normun ne kadar olumlu olduğuna ve algılanan davranışsal kontrolün ne kadar yüksek olduğuna bağlıdır (Bal, 2024: 18; Mbawuni ve Nimako, 2015: 68; Mokhlis ve diğ., 2022: 5–6). Planlanmış davranış teorisi ayrıca, yeterli davranış kontrolünün bulunduğu durumlarda, niyetin fiili davranışın en iyi belirleyicisi

olduğunu öne sürmektedir (Mbawuni ve Nimako, 2015: 71; Mokhlis ve diğ., 2022: 5).

Ampirik araştırmalar, özellikle planlanmış davranış teorisi ve gerekçeli eylem teorisi kapsamında, kariyer niyetini şekillendiren bir dizi faktör belirlemiştir:

Tutum ve İçsel Faktörler (Attitude): Bireyin davranışa yönelik kişisel değerlendirmesi, kariyer niyetini etkileyen en önemli unsurlardan biridir (Mbawuni ve Nimako, 2015: 67–68; Mokhlis ve diğ., 2022: 17). Muhasebe öğrencileriyle yapılan çalışmalarda, "içsel faktörler" (örneğin; yaratıcılık, özerklik, entelektüel zorluk fırsatları) olarak adlandırılan tutumlar, kariyer seçimini tahmin etmede bağımsız ve anlamlı katkılar sağlamaktadır (Law, 2010: 58; Mbawuni ve Nimako, 2015: 70). Bu, mesleğin ilginç, iyi ve değerli olduğu duygusunu içerir (Mbawuni ve Nimako, 2015: 70).

Öznel Normlar (Subjective Norm): Öznel norm, bireyin kendisi için önemli olan çoğu kişinin (örneğin ebeveynler, arkadaşlar) söz konusu davranışı sergilemesi gerektiği yönündeki algılanan sosyal baskıyı ifade eder (Law, 2010: 60; Mbawuni ve Nimako, 2015: 67–68). Özellikle Asya kültürlerinde, "ebeveyn etkisi" subjektif normun bir bileşeni olarak önemli bir faktör olup, kariyer tercihinin anlamlı ölçüde etkilemektedir (Law, 2010: 58).

Algılanan Davranışsal Kontrol ve Öz Yeterlilik (PBC/Self-Efficacy): Algılanan davranışsal kontrol, bireylerin belirli bir davranışı gerçekleştirme yeteneğini ne ölçüde yargıladığını ifade eder (Mbawuni ve Nimako, 2015: 67–68). Öz yeterlilik olarak da adlandırılan bu yapı, kariyer niyetinin önemli bir yordayıcısıdır (Mbawuni ve Nimako, 2015: 77). Bilgi ve niyet arasındaki ilişkide aracı bir rol oynadığı tespit edilmiştir; ancak mesleki bilgi düzeyi, bireye güçlü bir öz yeterlilik sağlamadığı sürece niyeti güçlendirme ihtimali düşük olabilir (Mbawuni ve Nimako, 2015: 77).

İş ve Kariyere Özgü Faktörler: Enron skandalı haberleri sonrası dönemde muhasebe öğrencileri arasında yapılan bir araştırmada, "kariyer seçeneklerinin esnekliği" faktörü tüm değişkenler arasında en yüksek etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir (Law, 2010: 69). Ayrıca, meslekten beklenen "iş çıktıları" (yüksek gelir, mesleki prestij) ve meslek profesyonellerinin "itibarı" da kariyer niyetini pozitif yönde etkileyen faktörler arasında yer almaktadır (Mbawuni ve Nimako, 2015: 69).

Demografik ve Kültürel Faktörler: Kariyer seçimine etki eden faktörler arasında cinsiyet de rol oynamakta; örneğin, kadınlar erkeklere kıyasla mali müşavir veya genel muhasebe kariyerlerini seçme eğiliminde daha baskındır (Law, 2010: 58). Ayrıca, Hofstede'nin kültürel değerleri bağlamında "uzun dönem yönelimi"nin planlama boyutu kariyer niyetini olumlu yönde etkilemektedir (Bal, 2024).

Sonuç olarak, kariyer niyeti, bireyin inançları, tutumları ve çevresel etkileri doğrultusunda şekillenen rasyonel ve kasıtlı bir karar olarak değerlendirilmektedir. Bu niyetin belirlenmesi, kurumların ve eğitimcilerin, yüksek nitelikli adayları çekmek için duygusal değil, mantıksal ve mesleki temellere dayalı argümanlara odaklanması gerektiğine işaret etmektedir (Law, 2010: 61).

2.3. Sağlık Turizmi Farkındalığı ile Kariyer Niyeti Arasındaki İlişki

Sağlık turizmi farkındalığı ile kariyer niyeti arasındaki ilişki, bireylerin sektöre yönelik bilgi düzeyleri, algıları ve değerlendirmeleri ile kariyer yönelimleri arasındaki etkileşimi anlamak açısından önemli bir araştırma alanı olarak değerlendirilmektedir. Özellikle turizm öğrencilerinin sağlık turizmi alanına ilişkin farkındalık düzeyleri, bu alanda kariyer yapma eğilimlerini doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyebilmektedir (Ceylan, 2025; Şahman ve diğ., 2024).

Sağlık turizmi farkındalığı, bireylerin bu alana ilişkin bilgi sahibi olmaları, sektörel gelişmeleri takip etmeleri ve sağlık turizminin ekonomik, sosyal ve sektörel etkilerini değerlendirebilmeleri ile ilişkilidir (Öztürk ve diğ., 2023; Şahin ve diğ., 2023). Bu farkındalık düzeyinin artması, bireylerin sektöre yönelik olumlu tutum geliştirmelerine ve bu alanda kariyer yapmaya daha istekli hale gelmelerine katkı sağlayabilmektedir (Altıparmak ve Soysal, 2024).

Kariyer niyeti ise bireylerin belirli bir alanda çalışma istekliliğini ve geleceğe yönelik mesleki yönelimlerini ifade etmektedir. Kariyer niyeti, bireylerin algıları, tutumları ve beklentileri doğrultusunda şekillenmekte olup, özellikle sektöre ilişkin farkındalık düzeyi bu süreçte önemli bir belirleyici rol oynamaktadır (Dağlı, 2021). Bu bağlamda, sağlık turizmi farkındalığı yüksek olan bireylerin, bu alanda kariyer yapmaya daha yatkın olmaları beklenmektedir.

Alan yazın incelendiğinde, sağlık turizmi farkındalığı ile kariyer niyeti arasındaki ilişkiyi doğrudan ele alan çalışmaların sınırlı olduğu, mevcut çalışmaların daha çok sağlık çalışanları veya farklı örneklem grupları üzerine yoğunlaştığı görülmektedir (Acar ve Turan, 2016; Arkın, 2022; Uçan ve Coşar, 2024). Bununla birlikte, benzer kavramlar çerçevesinde yapılan araştırmalar, bireylerin belirli bir sektöre yönelik bilgi ve farkındalık düzeylerinin kariyer tercihleri üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Şahman ve diğ., 2024). Bu ilişki, Planlanmış Davranış Teorisi çerçevesinde değerlendirildiğinde, farkındalığın bireylerin davranışsal niyetlerini şekillendiren bilişsel bir öncül olduğu söylenebilir (Ajzen, 1991).

Bireylerin bir alana ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyleri arttıkça, o alana yönelik tutumlarının ve davranışsal niyetlerinin de olumlu yönde gelişmesi beklenmektedir. Böylece, sağlık turizmi farkındalığının turizm öğrencilerinin kariyer niyetleri üzerindeki etkisinin incelenmesi hem literatürdeki boşluğun doldurulması hem de sektör açısından önemli çıkarımlar sunması bakımından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir:

H1: Sağlık turizmi farkındalığının kariyer niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 1: Sağlık Turizmi Farkındalığına Yönelik Ampirik Çalışmaların Karşılaştırmalı Analizi

Yazar (Yıl)	Amaç	Yöntem	Örneklem	Temel Bulgular
Acar ve Turan (2016)	Sağlık çalışanlarının farkındalığını belirlemek	Anket, Faktör Analizi, MANOVA	Hastane çalışanları	Farkındalık boyutları demografik değişkenlere göre farklılaşmaktadır
Şapıcılar ve diğ., (2020)	Akademisyenlerin farkındalığını değerlendirmek	Nitel (görüşme)	19 akademisyen	Genel bilgi var, uygulama bilgisi sınırlı
Şahin ve diğ. (2023)	Sağlık çalışanlarının farkındalık düzeyini belirlemek	Anket	350 sağlık çalışanı	Farkındalık orta düzeyde ve demografik değişkenlere göre farklılık var
Arkın, (2022)	Sağlık personelinin farkındalığını ölçmek	Anket, t-test, ANOVA	495 katılımcı	Genç ve eğitilmiş bireylerde farkındalık daha yüksek
Öztürk ve diğ., (2023)	Farkındalık ve alt boyutları incelemek	Anket	263 sağlık çalışanı	Orta düzey farkındalık, bazı demografik farklar mevcut
Şahman ve diğ., (2024)	Farkındalık-kariyer niyeti ilişkisini incelemek	Anket, korelasyon, regresyon	254 öğrenci	Pozitif ve orta düzey ilişki
Altıparmak ve Soysal (2024)	Demografik farklılıkları incelemek	Anket	199 sağlık çalışanı	Farkındalık demografik değişkenlere göre değişmektedir
Uçan ve Coşar, (2024)	Medikal turizm farkındalığını belirlemek	Anket	175 sağlık çalışanı	Çoğu değişkende fark yok
Ceylan (2025)	Öğrenci farkındalığını incelemek	Anket	277 öğrenci	Orta düzey farkındalık, sınıfa göre artış var
Akpınar ve Biçer (2025)	Hemşire farkındalığını incelemek	Anket	400 hemşire	Eğitim ve hizmet süresine göre farklılık var

Tablo 1 incelendiğinde, sağlık turizmi farkındalığına yönelik çalışmaların büyük ölçüde sağlık çalışanları üzerine yoğunlaştığı, turizm öğrencilerini ele alan çalışmaların ise sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, mevcut araştırmanın literatürdeki boşluğu doldurma potansiyelini ortaya koymaktadır.

3. Yöntem

Bu çalışmanın temel amacı, lisans seviyesinde turizm fakültesi bünyesinde eğitim alan bölüm öğrencilerinde, sağlık turizmi farkındalık düzeylerinin kariyer niyetlerine etkisinin ve bu etkinin demografik özelliklere göre değişip değişmediğini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda bu çalışma, Muğla ilinde yer alan Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bünyesinde kayıtlı turizm fakültesi öğrencileri üzerine yürütülmüştür. Çalışmanın evrenini 1107 öğrenci oluşturmakta olup, çalışma evrenine turizm fakültesi dekanlığına başvuru yapılarak ulaşılmıştır. Bu araştırmanın yapılabilmesi için gerekli olan etik onay, Muğla Sıtkı Koçman

Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Etik Kurulu Kararı tarafından 29.12.2025 tarihinde 250199/56 protokol ve karar numarası ile alınmıştır.

Araştırmada nicel yöntem uygulanmış olup, evreni temsil eden örneklemin belirlenmesi ve seçilmesi için rastgele örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Rastgele örnekleme yönteminde, örneklemin evreni temsil etme gücü yüksek olduğu varsayımı kabul edilerek, örneklemin büyüklüğü 400 öğrenci, belirli bir güven düzeyi ve hata payı altında kabul edilebilir bir örneklem olarak değerlendirilmiş ve toplam 391 öğrenci üzerinde araştırma yapılmıştır. Araştırmada veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Veriler, Şubat-Mart 2026 tarihleri arasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere ulaşarak yüz yüze yapılmıştır. Araştırma süreci gönüllü katılım esasına göre yürütülmüş olup, katılımcılar çalışma hakkında detaylıca bilgilendirilmiştir.

Anket formu üç kısımdan oluşmaktadır: Birinci kısımda, turizm öğrencilerinin demografik bilgilerini tespit etmek için 5 ifade yer almaktadır. İkinci kısımda, sağlık turizmi farkındalık düzeylerini tespit etmek için (Çelik Kızıldağ, 2018; Dağlı, 2021; Korkutan & Yıldız, 2017) tarafından geliştirilen "Sağlık Turizmi Farkındalığı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte 22 ifadeden oluşmakta olup beşli likert tipi derecelendirme yer almaktadır (1= kesinlikle katılmıyorum-5= kesinlikle katılıyorum). Sağlık turizmi farkındalığı ölçeğinin referans olarak alındığı çalışmada Cronbach Alpha katsayısı 0,974 olarak tespit edilmiştir (Çelik Kızıldağ, 2018). Bu çalışmada Cronbach Alpha katsayısı 0,878 olarak tespit edilmiştir. Üçüncü Kısımda ise turizm öğrencilerinin kariyer niyetlerini ölçmek amacıyla Deniz (2023) tarafından oluşturulan "Kariyer Niyeti Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek de 7 ifadeden oluşmakta olup 5'li likert tipi derecelendirme kullanılmıştır (1= kesinlikle katılmıyorum-5= kesinlikle katılıyorum). Kariyer niyeti ölçeğinin referans olarak alındığı çalışmada Cronbach Alpha katsayısı 0,837 olarak bulunmuştur (Deniz, 2023). Bu araştırmada ise Cronbach Alpha katsayısı 0,893 olarak hesaplanmıştır.

Verilere demografik özellikler için frekans tablosu hazırlanmıştır. Gruplar arası değişkenlerde parametrik testler yapılmıştır. Ölçekler arasındaki etkiyi keşfetmek amacıyla regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir.

3.1. Araştırma Bulguları

Araştırmada ilk önce çalışmaya katılan turizm öğrencilerinin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf ve yabancı dil bilgisi) frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Turizm öğrencilerinin sağlık turizmi farkındalıkları ve kariyer niyetlerini betimlemek amacıyla aritmetik ortalama değerleri hesaplanmıştır.

Sağlık turizmi farkındalığı ve kariyer niyeti ölçeklerine ilişkin yapı geçerliğini sağlamak için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi yapmadan önce kayıp verilere, uç değerlere ve verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır (Gürbüz & Şahin, 2018). Kayıp veriler giderilmiş ancak uç değerlerin çıkarılmadan analizlerin yapılmasına karar verilmiştir. Verilerin nasıl dağılım gösterdiğini tespit etmek için her bir ifadenin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Shiel ve Cartwright (2015)'e göre verilerin normal dağılımı için çarpıklık ve basıklık değerlerinin - +1 aralığında olması iyi, fakat - + 2 aralığındaki değerler de kabul edilebilir eşiktir. Analizler sonucunda, her bir

ifadeye ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin - +1,5 aralığında olduğu görülmüştür. Ayrıca ölçeklerin güvenirliği, Cronbach's Alfa katsayısı ile tespit edilmiştir.

Sağlık turizmi farkındalığı ve kariyer niyeti arasındaki etki regresyon analizi ile tespit edilmiştir. Sağlık turizmi farkındalığının kariyer niyeti üzerindeki etkisini belirlemek için "Basit Doğrusal Regresyon Analizi" uygulanmıştır.

Tablo 2: Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	230	58.8
	Erkek	161	41.2
Yaş	18–22	288	73.7
	23–27	88	22.5
	28–32	4	1.0
	33 ve üzeri	11	2.8
Bölüm	Turizm İşletmeciliği	181	46.3
	Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	80	20.5
	Turizm Rehberliği	47	12.0
	Gastronomi	82	21.0
Sınıf	1. Sınıf	95	24.3
	2. Sınıf	95	24.3
	3. Sınıf	105	26.9
	4. Sınıf	96	24.6
Yabancı Dil	İngilizce	375	95.9
	Almanca	50	12.8
	Rusça	30	7.7
	Diğer	35	9.0

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların %58,8'inin kadın ve %41,2'sinin erkek olduğu görülmektedir. Yaş dağılımına bakıldığında, katılımcıların büyük çoğunluğunun (%73,7) 18–22 yaş aralığında yer aldığı anlaşılmaktadır. Bölümler açısından değerlendirildiğinde, en yüksek katılımın %46,3 ile turizm işletmeciliği bölümünden olduğu, en düşük katılımın ise %12 ile turizm rehberliği bölümünde olduğu görülmektedir.

Katılımcıların sınıf düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde, sınıflar arasında dengeli bir dağılım olduğu dikkat çekmektedir. Yabancı dil bilgisi açısından değerlendirildiğinde ise katılımcıların büyük çoğunluğunun (%95,9) İngilizce bildiği, diğer yabancı dillerin ise daha düşük oranlarda temsil edildiği görülmektedir. Bu bulgular, örneklem genç ve turizm eğitimi alan bireylerden oluştuğunu ve araştırma sonuçlarının ilgili hedef kitleyi temsil etme gücünün yüksek olduğunu göstermektedir.

3.2. Açıklayıcı Faktör Analizi ve Güvenirlik Analizi

Hazır ölçekler her zaman her örnekleme benzer şekilde çalışmayabilir. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile yapı doğrulanamadığı çalışmalarda Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile verilerin ortaya koyduğu gerçek yapıyı keşfetmek ve diğer analizleri bu yapı üzerinden yürütmek akademik çalışmalarda kabul gören bir uygulamadır (Gürbüz ve Şahin, 2018). Bu çalışmada, ölçeklerin doğrulanması amacıyla öncelikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde, uyum indekslerinin genel olarak kabul edilebilir sınırlar

içerisinde olduğu görülmekle birlikte, bazı faktörlere ait Bileşik Güvenirlik (CR) ve Ortalama Açıklanan Varyans (AVE) değerlerinin literatürde önerilen eşik değerlerin altında kaldığı tespit edilmiştir. Bu durum, ölçeğin mevcut yapısının yeterince doğrulanamadığını göstermektedir. Bu nedenle, ölçek yapısının daha sağlıklı bir biçimde ortaya konulabilmesi amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA sonucunda, ölçekte yer alan toplam 29 ifadeden faktör yapısına uygunluk göstermeyen dört ifade (STF1, STF3, STF20 ve STF21) analizden çıkarılmıştır. Sonuç olarak, analizler 25 ifade üzerinden gerçekleştirilmiştir.

3.3. Sağlık Turizmi Farkındalığı Ölçeği

Başta Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliği düzeyi 0,856 şeklinde tespit edilmiş ve örneklem sayısının AFA için geçerli olduğunu ortaya koymuştur. Bu sayı Field'e göre (2009: 647) %50'den fazla olduğunda geçerli olarak değerlendirilmekte ve %80-90 aralığı "harika" olarak değerlendirilmektedir. Buna ek olarak "Barlett Testi" neticesinde $\chi^2(153)=2329,461$; $p<0,05$ olarak hesaplanmış ve Söz konusu veri seti, maddeler arasındaki korelasyon yapısının AFA için uygun bir temel oluşturacak kadar güçlü olduğuna işaret etmektedir.

AFA analizinde, 18 ifadeden meydana gelen çok faktörlü bir boyutsallıktan meydana geldiği ve bu 4 faktörün toplam varyansa sunduğu katkı %55,966 açıkladığı görülmüştür. Buna göre STFÖ'nün geçerli olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak, birincisi alt boyut varyansın %30,268, ikincinin %10,685, üçüncünün %8,155 ve dördüncünün %6,859'unu açıklamaktadır. Tablo.2'de maddelerin faktörlere göre dağılımı ve faktör yükleri mevcuttur.

Tablo 3: Sağlık Turizmi farkındalığı Ölçeği Faktör Analizi Bulguları

Madde	F1 (Dil ve Eğitim)	F2 (Sağlık Turizmi Etkileri)	F3 (İmaj)	F4 (Kurumsal Yeterlilik)
STF2	0.643			
STF5	0.769			
STF6	0.776			
STF7	0.811			
STF8	0.667			
STF22	0.462			
STF9		0.580		
STF10		0.723		
STF11		0.746		
STF18		0.743		
STF19		0.541		
STF4			0.512	
STF15			0.669	
STF16			0.827	
STF17			0.627	
STF12				0.672
STF13				0.592
STF14				0.688
	F1	F2	F3	F4
Öz Değer	5.448	1.923	1.468	1.235
Açıklanan Varyans (%)	30.268	10.685	8.155	6.859

Tablo 3 incelendiğinde, sağlık turizmi farkındalığı ölçeğinin dört alt boyuttan oluştuğu görülmektedir. Buna göre birinci faktör 6 maddeden (STF2, STF5, STF6, STF7, STF8 ve STF22), ikinci faktör 5 maddeden (STF9, STF10, STF11, STF18 ve STF19), üçüncü faktör 4 maddeden (STF4, STF15, STF16 ve STF17) ve dördüncü faktör 3 maddeden (STF12, STF13 ve STF14) oluşmaktadır.

Faktör örüntü puanlarının 0,462 ile 0,827 arasında farklılaştığı ve bütün ifadelerin kabul edilebilir eşik değer olan 0,40'ın üzerinde olduğu belirlenmiştir (Field, 2009). Bu bulgu, maddelerin ilgili faktörleri yeterli düzeyde temsil ettiğini göstermektedir. Elde edilen faktörler sırasıyla dil ve eğitim, sağlık turizmi etkileri, imaj ve kurumsal yeterlilik olarak adlandırılmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla yapılan Cronbach's Alpha analizi sonucunda, ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı 0,878 olarak bulunmuştur. Alt boyutlara ilişkin güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, dil ve eğitim boyutu için 0,821 ve imaj boyutu için 0,752 değerleri elde edilmiştir. Bu değerler, ilgili alt boyutların yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2011). Buna karşın, sağlık turizmi etkileri ($\alpha=0,681$) ve kurumsal yeterlilik ($\alpha=0,573$) alt boyutlarının güvenilirlik katsayılarının 0,70'in altında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, sosyal bilimler alanında 0,40 ve üzerindeki değerlerin kabul edilebilir olduğu dikkate alındığında (Field, 2009), bu alt boyutların da analizlerde kullanılmasının uygun olduğu değerlendirilmiştir.

3.4. Kariyer Niyeti Ölçeği

Analizin ilk aşamasında, verilerin yapısal geçerlilik analizine uygunluğunu doğrulamak için KMO katsayısı ve Bartlett testi sonuçları incelenmiştir. KMO değeri 0,892 olarak bulunmuş olup, bu değer gözlem sayısının yapısal geçerlilik analizleri için uygunluk düzeyi "çok iyi" seviyede olduğunu göstermektedir (Field, 2009). Bartlett küresellik testi sonucu ise $\chi^2(21)=1553.651$, $p<0,05$ olarak hesaplanmış ve değişkenler arasında yeterli düzeyde ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur.

AFA sonuçlarına göre, 7 maddeden oluşan Kariyer Niyeti Ölçeği'nin tek faktörlü bir yapıda toplandığı ve bu faktörün toplam varyansın %61,300'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığını göstermektedir. Maddelere ilişkin faktör yükleri Tablo 4'te sunulmaktadır. Bu sonuç, kariyer niyeti kavramının tek boyutlu bir yapı altında değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Tablo 4: Kariyer Niyeti Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	Faktör 1
KN1	0.634
KN2	0.751
KN3	0.790
KN4	0.689
KN5	0.865
KN6	0.865
KN7	0.854
	Değer
Öz Değer	4.291
Açıklanan Toplam Varyans (%)	61.300

Tablo 4 incelendiğinde, kariyer niyeti ölçeğinin tek faktörlü bir yapı sergilediği görülmektedir. Elde edilen bu faktör, toplam varyansın %61,300'ünü açıklamaktadır. Faktör yüklerinin 0,634 ile 0,865 aralığında gözlemlendiği ve bütün ifadelerin kabul edilebilir eşik değer olan 0,40'ın üzerinde olduğu belirlenmiştir (Field, 2009). Bu bulgu, maddelerin ilgili yapıyı yeterli düzeyde temsil ettiğini göstermektedir.

Ölçeğin güvenirliğini belirlemek amacıyla yapılan Cronbach's Alpha analizi sonucunda, ölçeğin genel güvenirlik katsayısı 0.893 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2011).

Tablo 5: Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	sd	p
STF	Kadın	230	65.45	11.93	-0.687	389	0.493
	Erkek	161	66.32	13.04			
KN	Kadın	230	26.73	5.48	1.961	389	0.051
	Erkek	161	25.55	6.28			

Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin sağlık turizmi farkındalıklarına ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(389) = -0.687$, $p > 0.05$). Benzer şekilde, kariyer niyetine ilişkin görüşler açısından da kadın ve erkek öğrencilerde istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmamıştır ($t(389) = 1.961$, $p > 0.05$).

Bu bulgular, cinsiyet değişkeninin hem sağlık turizmi farkındalığı hem de kariyer niyetinde etkili bir faktör değildir. Bu sonuç, ilgili değişkenlerin bireysel cinsiyet farklılıklarından ziyade daha çok eğitim, bölüm ve farkındalık düzeyi gibi faktörlerden etkilendiğini düşündürmektedir.

Tablo 6: Sağlık Turizmi Farkındalığının Bölüme Göre ANOVA Sonuçları

Bölüm	n	Ort.	ss
Turizm İşletmeciliği	181	67.30	11.40
Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	80	68.82	14.25
Turizm Rehberliği	47	62.68	10.74
Gastronomi	83	61.42	12.08
Toplam	391	65.81	12.39

Analiz sonuçlarına göre, farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin sağlık turizmi farkındalıklarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmaktadır ($F(3,387) = 7.252$, $p < 0.05$). Bu bulgu, sağlık turizmi farkındalığının öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre değiştiğini göstermektedir.

Ortalama değerler incelendiğinde, en yüksek farkındalık düzeyinin yiyecek ve içecek işletmeciliği öğrencilerinde (Ort. = 68.82), en düşük farkındalık düzeyinin ise gastronomi öğrencilerinde (Ort. = 61.42) olduğu görülmektedir. Bu durum, bölümlerin müfredat içerikleri ve sağlık turizmine ilişkin ders/uygulama farklılıkları ile açıklanabilir.

Tablo 7: Sağlık Turizmi Farkındalığına İlişkin Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

Bölüm	1	2	3	4
1. Turizm İşletmeciliği	—			*
2. Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği		—	*	*
3. Turizm Rehberliği		*	—	
4. Gastronomi	*	*		—

Not: * $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılığı göstermektedir.

ANOVA testinden elde edilen veriler ışığında, öğrencilerin sağlık turizmi farkındalıkları öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F(3,387) = 7.252$, $p < 0.05$). Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Tukey çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre, turizm işletmeciliği bölümü öğrencileri (Ort. = 67.30; SS = 11.40) ile gastronomi bölümü öğrencileri (Ort. = 61.42; SS = 12.08) arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Ayrıca, yiyecek ve içecek işletmeciliği bölümü öğrencileri (Ort. = 68.82; SS = 14.25) ile hem turizm rehberliği (Ort. = 62.68; SS = 10.74) hem de gastronomi bölümü öğrencilerinde anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır ($p < 0.05$). Katılımcıların kariyer niyetlerinin öğrenim gördükleri bölüme göre farklılıkların düzeyini ve istatistiksel anlamlılığını değerlendirmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Tablo 8: Kariyer Niyeti Düzeylerinin Bölüme Göre ANOVA Sonuçları

Bölüm	n	Ort.	ss
Turizm İşletmeciliği	181	25.33	5.65
Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	80	26.95	6.42
Turizm Rehberliği	47	26.00	6.41
Gastronomi	83	27.70	4.99
Toplam	391	26.24	5.84
			Değer
F (3, 387)			3.695
p			0.012

Elde edilen bulgular Tablo 8'de sunulmaktadır. Analiz sonuçlarına göre, farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin kariyer niyetleri arasında gruplar arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir ayrışma bulunmaktadır ($F(3,387) = 3.695$, $p < 0.05$). Buna karşın, turizm işletmeciliği ile yiyecek ve içecek işletmeciliği bölümleri arasında ve turizm rehberliği ile gastronomi bölümleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgu, öğrencilerin kariyer niyetlerinin öğrenim gördükleri programın içeriği ve sektörel yönelimi ile ilişkili olabileceğini göstermektedir. Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Tukey çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır.

Tablo 9: Kariyer Niyeti İçin Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

Bölüm	1	2	3	4
1. Turizm İşletmeciliği	—			*
2. Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği		—		
3. Turizm Rehberliği			—	
4. Gastronomi	*			—

Not: * $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı farklılığı göstermektedir.

Tukey testi sonuçlarına göre, turizm işletmeciliği bölümü öğrencileri ile gastronomi bölümü öğrencilerinde anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$). Bunun aksine, diğer bölümlerde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Katılımcıların sağlık turizmi farkındalıklarının sınıf düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek gayesiyle ANOVA yapılmıştır. Bulgular neticesi Tablo 10'da sunulmaktadır.

Tablo 10: Sağlık Turizmi Farkındalığının Sınıfa Göre ANOVA Sonuçları

Sınıf	n	Ort.	ss
1. Sınıf	95	63.04	12.58
2. Sınıf	95	67.56	12.63
3. Sınıf	105	64.32	11.96
4. Sınıf	96	68.44	11.79
Toplam	391	65.81	12.39
			Değer
F (3, 387)			4.257
p			0.006

Analiz neticesine göre, farklı sınıflarda öğrenim görenlerin sağlık turizmi farkındalıkları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmaktadır ($F(3,387) = 4.257$, $p < 0.05$). Bu bulgu, öğrencilerin sağlık turizmi farkındalıklarının sınıf düzeyine göre değiştiğini göstermektedir.

Ortalama değerler incelendiğinde, en yüksek farkındalık düzeyinin dördüncü sınıf öğrencilerinde (Ort. = 68.44), en düşük farkındalık düzeyinin ise birinci sınıf öğrencilerinde (Ort. = 63.04) olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin eğitim süreçleri ilerledikçe sağlık turizmine ilişkin bilgi ve farkındalık düzeylerinin arttığını göstermektedir.

Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi (Tablo 11) sonuçlarına göre, birinci sınıf öğrencileri (Ort.= 63.04; SS = 12.58) ile dördüncü sınıf öğrencilerinde (Ort. = 68.44; SS = 11.79) anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$). Bunun aksine, diğer sınıf düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu durum, öğrencilerin sınıf düzeyi ilerledikçe sağlık turizmine ilişkin bilgi ve farkındalıklarının arttığını göstermektedir.

Tablo 11: Sağlık Turizmi Farkındalığı İçin Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

Sınıf	1	2	3	4
1. Sınıf	—			*
2. Sınıf		—		
3. Sınıf			—	
4. Sınıf	*			—

Not: * $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı farklılığı göstermektedir.

Analizlere göre, farklı sınıflarda öğrenim alan öğrencilerin sağlık turizmi farkındalıkları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmaktadır

($F(3,387) = 4.257$, $p < 0.05$). Bu bulgu, öğrencilerin sağlık turizmi farkındalıklarının sınıf düzeyine göre değiştiğini göstermektedir.

Katılımcıların kariyer niyetlerinin sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını göstermek amacıyla ANOVA yapılmıştır. Bulgular Tablo 12'de sunulmaktadır.

Tablo 12: Kariyer Niyeti Düzeylerinin Sınıfa Göre ANOVA Sonuçları

Sınıf	n	Ort.	ss
1. Sınıf	95	26.69	5.95
2. Sınıf	95	27.20	6.09
3. Sınıf	105	25.80	5.41
4. Sınıf	96	25.32	5.85
Toplam	391	26.24	5.84
			Değer
F (3, 387)			2.041
p			0.108

Analizlere göre, farklı sınıflarda öğrenim görenlerin kariyer niyetlerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(3,387) = 2.041$, $p > 0.05$). Bu bulgu, öğrencilerin kariyer niyetlerinin sınıf düzeyine göre değişmediğini göstermektedir.

Bu durum, öğrencilerin eğitim sürecinin farklı aşamalarında bulunmalarına rağmen kariyer yönelimlerinin benzer kaldığını ve kariyer niyetinin sınıf düzeyinden ziyade farklı bireysel ve çevresel faktörlerden etkilendiğini düşündürmektedir. Bu nedenle Tukey çoklu karşılaştırma testine ilişkin ek bir analiz yapılmasına gerek görülmemiştir.

Tablo 13: Basit Doğrusal Regresyon Analizi

Değişken	B	SH	β	t	p
Sabit	2.038	—	—	—	—
Sağlık Turizmi Farkındalığı	0.381	—	—	—	<0.001
Model Özeti	Değer				
R ²	0.015				
Düzeltilmiş R ²	0.015				
F (1, 389)	82.98				
p	<0.001				

Turizm öğrencilerinin sağlık turizmi farkındalıklarının kariyer niyetleri üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 13'te sunulmaktadır. Analiz sonuçlarına göre modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F(1,389) = 82.98$, $p < 0.001$). Elde edilen regresyon denklemine göre kariyer niyeti = $2,038 + 0,381 \times$ (sağlık turizmi farkındalığı) şeklindedir. Bu sonuç, sağlık turizmi farkındalığındaki bir birimlik artışın kariyer niyetinde 0,381 birimlik artışa yol açtığını göstermektedir.

Modelin açıklayıcılık düzeyini gösteren düzeltilmiş R² değeri 0,015 olarak bulunmuştur. Bu bulgu, turizm öğrencilerinin kariyer niyetlerindeki varyansın %1,5'inin sağlık turizmi farkındalığı tarafından açıklandığını göstermektedir. Elde edilen sonuçlar, sağlık turizmi farkındalığının kariyer niyeti üzerinde pozitif ancak

düşük düzeyde bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, sağlık turizmi farkındalığının kariyer niyetini etkileyen bir faktör olmakla birlikte, tek başına güçlü bir belirleyici olmadığını ve kariyer niyetinin çok boyutlu bir yapı tarafından şekillendiğini göstermektedir.

Bu durum, kariyer niyetinin yalnızca bilişsel farkındalık ile değil, aynı zamanda psikolojik, sosyal ve çevresel faktörlerin etkileşimi sonucunda şekillendiğini ortaya koyan literatür ile de uyum göstermektedir (Ajzen, 1991). Değişkenlere ait bazı istatistiksel değerler Tablo 14'te sunulmaktadır.

Tablo 14: Değişkenlere Ait İstatistiksel Değerler (N = 391)

Değişkenler	Ort.	ss	1	2	3	4
1. Dil ve Eğitim	18.51	5.35	—			
2. Sağlık Turizmi Etkileri	19.82	4.40	0.48**	—		
3. İmaj	14.63	3.59	0.40**	0.50**	—	
4. Kurumsal Yeterlilik	12.84	2.70	0.33**	0.47**	0.39**	—
5. Kariyer Niyeti	26.24	5.84	0.03	0.20**	0.05	0.15**

Not: **p < 0.01

Tablo 14 incelendiğinde, sağlık turizmi farkındalığının alt boyutları arasında pozitif ve anlamlı ilişkilerin bulunduğu görülmektedir. Buna göre, dil ve eğitim ile sağlık turizmi etkileri ($r = 0.48$, $p < 0.01$), dil ve eğitim ile imaj ($r = 0.40$, $p < 0.01$) ve dil ve eğitim ile kurumsal yeterlilik ($r = 0.33$, $p < 0.01$) arasında “orta” seviyede pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Benzer şekilde, sağlık turizmi etkileri ile imaj ($r = 0.50$, $p < 0.01$) ve kurumsal yeterlilik ($r = 0.47$, $p < 0.01$) arasında da anlamlı ve pozitif ilişki görülmektedir. Bu bulgu, sağlık turizmi farkındalığının alt boyutlarının birbiriyle ilişkili ve bütüncül bir yapı sergilediğini göstermektedir.

Kariyer niyeti ile değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde ise yalnızca sağlık turizmi etkileri ($r = 0.20$, $p < 0.01$) ve kurumsal yeterlilik ($r = 0.15$, $p < 0.01$) ifadeleri ile anlamlı ve olumlu ilişkiler olduğu görülmektedir. Buna karşın, dil ve eğitim ($r = 0.03$, $p > 0.05$) ve imaj ($r = 0.05$, $p > 0.05$) boyutları ile kariyer niyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bu durum, öğrencilerin sağlık turizmine ilişkin algıladıkları sektörel fayda ve etkilerin, kariyer yönelimlerini şekillendirmede daha belirleyici olduğunu düşündürmektedir. Turizm öğrencilerinin kariyer niyetlerinin; dil ve eğitim, sağlık turizmi etkileri, imaj ve kurumsal yeterlilik boyutları tarafından ne ölçüde açıklandığını belirlemek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır.

Tablo 15: Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları (n = 391)

Değişkenler	B	SH	β
Dil ve Eğitim	-0.11	0.06	-0.10
Sağlık Turizmi Etkileri	0.30	0.08	0.23**
İmaj	-0.11	0.10	-0.07
Kurumsal Yeterlilik	0.24	0.13	0.13
Sabit	20.767	1.651	

Model Özeti: $R^2 = 0.06$; Düzeltilmiş $R^2 = 0.05$; $F(4,386) = 5.707$; $p < 0.01$

Analiz sonuçlarına göre modelin genel olarak istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F(4,386) = 5.707$, $p < 0.01$). Modelin açıklayıcılık düzeyini

gösteren düzeltilmiş R^2 değeri 0,05 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, turizm öğrencilerinin kariyer niyetlerindeki varyansın %5'inin ilgili bağımsız değişkenler tarafından açıklandığını göstermektedir.

Bağımsız değişkenlere ait beta katsayıları incelendiğinde, yalnızca sağlık turizmi etkileri boyutunun kariyer niyeti üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahip olduğu görülmektedir ($\beta = 0.23$, $p < 0.01$). Buna karşın, dil ve eğitim ($\beta = -0.10$, $p > 0.05$), imaj ($\beta = -0.07$, $p > 0.05$) ve kurumsal yeterlilik ($\beta = 0.13$, $p > 0.05$) ifadelerinin kariyer niyetinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Bu bulgular, sağlık turizmi farkındalığının alt boyutları içerisinde yalnızca sağlık turizmi etkileri ifadelerinin öğrencilerin kariyer niyetlerini anlamlı düzeyde etkilediğini göstermektedir. Bu sonuç, kariyer niyetinin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve yalnızca belirli farkındalık boyutlarının bu niyet üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Özellikle sağlık turizmi etkileri boyutunun anlamlı çıkması, öğrencilerin sektöre ilişkin algıladıkları fayda ve katkı düzeylerinin kariyer yönelimlerini şekillendirmede belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, farkındalık temelli algıların kariyer yönelimleri üzerindeki rolünü vurgulayan literatür ile de uyum göstermektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Sağlık turizmi, son yıllarda küresel ölçekte hızla gelişen ve ülkeler açısından ekonomik ve stratejik önem taşıyan bir sektördür. Bu çalışma, turizm öğrencilerinin sağlık turizmi farkındalıkları ile kariyer niyetleri arasındaki ilişkiyi 391 öğrenci üzerinden incelemiştir. Araştırma bulguları, turizm öğrencilerinin sağlık turizmi farkındalıklarının genel olarak düşük düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte, sağlık turizmi farkındalığının kariyer niyeti üzerinde pozitif ancak düşük düzeyde bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir ($R^2=0,015$). Diğer bir ifadeyle kariyer niyetindeki değişimin %1,5'i farkındalık düzeyi ile açıklanabilmektedir. Bu sonuç, sağlık turizmi farkındalığının öğrencilerin kariyer yönelimlerini etkileyen bir unsur olduğunu, ancak tek başına güçlü bir belirleyici olmadığını göstermektedir. Farkındalığın alt boyutları incelendiğinde, sadece "Sağlık Turizmi Etkileri" boyutunun kariyer niyetinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkiye sahiptir. Demografik değişkenler açısından değerlendirildiğinde, öğrencilerin sağlık turizmi farkındalıkları ve kariyer niyetleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Buna karşın, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümler hem sağlık turizmi farkındalığı hem de kariyer niyeti açısından anlamlı farklılıklar ortaya koymaktadır. Farkındalık düzeyi en yüksek bölüm Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği iken, en düşük bölüm Gastronomi bölümüdür. Kariyer niyeti açısından da Gastronomi öğrencileri, Turizm İşletmeciliği öğrencilerine göre sektöre daha fazla yönelim göstermektedir. Ayrıca sağlık turizmi farkındalığının sınıf düzeyi arttıkça farkındalığında artmasına rağmen kariyer niyetinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir değişim göstermediği tespit edilmiştir. Regresyon analizi sonuçları, kariyer niyetindeki varyansın %1,5'inin sağlık turizmi farkındalığı tarafından açıklandığını göstermektedir. Çoklu regresyon analizi bulguları ise kariyer niyetindeki varyansın %5'inin dil ve eğitim, sağlık turizmi etkileri, imaj ve kurumsal yeterlilik boyutları tarafından açıklandığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bu boyutlar arasında yalnızca sağlık turizmi etkileri değişkeninin kariyer niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu belirlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular, mevcut akademik literatür ve teorik çerçevelerle şu şekilde ilişkilendirilmektedir. Araştırmada farkındalığın kariyer niyeti üzerindeki düşük etkisi, literatürde Ajzen (1991) tarafından geliştirilen Planlanmış Davranış Teorisi (PDT) ile açıklanmaktadır. Teoriye göre niyet; sadece farkındalıkla değil, tutumlar, öznel normlar ve algılanan davranışsal kontrolün birleşimiyle oluşur. Bu çalışmanın bulguları da kariyer niyetinin yalnızca bilişsel bir farkındalıkla değil; psikolojik, sosyal ve çevresel faktörlerin karmaşık etkileşimiyle şekillendiğini vurgulayan alanyazınla kısmen uyumludur. Yazında, sağlık turizmi farkındalığı araştırmalarının çoğu sağlık personeli ve tıp öğrencileri üzerine yoğunlaşmaktadır (Acar ve Turan, 2016; Akpınar ve Biçer, 2025; Altıparmak ve Soysal, 2024; Arkin, 2022; Öztürk ve diğ., 2023; Şahin ve diğ., 2023; Uçan ve Coşar, 2024). Bu çalışma ise turizm öğrencileri üzerine odaklanması bakımından yazına özgün bir katkı sunmaktadır. Ayrıca sağlık turizmi farkındalığı ile kariyer niyetinin birlikte ele alınması, mevcut çalışmaların kapsamını genişletmekte ve alan yazına yeni bir bakış açısı kazandırmaktadır. Mevcut kaynaklar, turizm öğrencilerinin hastanelerin uluslararası hasta birimlerinde veya acentelerde görev alabilecek potansiyel iş gücü olması nedeniyle bu farkındalığın kritik olduğunu savunur (Ceylan, 2025; Şahman ve diğ., 2024). Çalışmada kariyer niyetini etkileyen tek boyutun "Sağlık Turizmi Etkileri" çıkması, literatürdeki "iş çıktıları" ve "algılanan fayda" vurgusuyla paralellik gösterir. Öğrencilerin sektörün sosyal ve ekonomik katkılarını (yüksek katma değer, döviz girdisi, istihdam sürekliliği gibi) anlamaları, o alanda çalışma isteklerini tetikleyen en önemli faktördür. Law (2010) ve Mbawuni ve Nimako (2015) çalışmalarında da belirtildiği gibi, mesleki prestij ve gelir beklentisi gibi faktörler kariyer seçiminde belirleyicidir. Son sınıf öğrencilerinin birinci sınıflara göre daha yüksek farkındalığa sahip olması, Ceylan (2025) tarafından yapılan ve eğitim süreci ilerledikçe farkındalığın arttığını belirten çalışma ile desteklenmektedir. Ancak bu farkındalığın kariyer niyetine dönüşmemesi, literatürde Mbawuni ve Nimako (2015) tarafından belirtilen; "bilginin öz yeterlilik duygusuyla birleşmediği sürece niyeti güçlendirme ihtimalinin düşük olması" görüşüyle açıklanabilir.

Araştırmanın en önemli sınırlılığı, verilerin yalnızca tek bir devlet üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerden elde edilmesidir. Bu durum, bulguların genellenebilirliğini sınırlandırmaktadır.

Araştırma, son sınıf öğrencilerinin en yüksek farkındalık düzeyine sahip olmasına rağmen, bu farkındalığın kariyer niyetine dönüşmesinde bir durağanlık olduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle mezun olmak üzere olan öğrencilere şu yaklaşımlar uygulanmalıdır:

"Etki" Odaklı Yaklaşım: Kariyer niyetini en güçlü etkileyen faktör "Sağlık Turizmi Etkileri" boyutudur. Mezun durumdaki öğrencilere sadece sektörün ne olduğu değil; sektörün ekonomik getirileri, sosyal statüsü ve profesyonel gelişim fırsatları gibi somut çıktıları anlatılmalıdır.

Bölüm Odaklı Strateji: Gastronomi öğrencilerinin kariyer niyetlerinin yüksek ancak farkındalıklarının düşük olması, bu grup için bilgi eksikliğinin giderilmesi gerektiğini gösterir. Turizm işletmeciliği öğrencileri için ise zaten var olan farkındalığın nasıl iş fırsatına dönüştürüleceğine odaklanılmalıdır.

Bütüncül Değerlendirme: Kariyer niyeti sadece bilgiyle değil; psikolojik, sosyal ve çevresel faktörlerle şekillenir. Mezun durumundaki öğrencilere yönelik

rehberlik hizmetlerinde, sektörün sunduğu sosyal ağlar ve prestij unsurları ön plana çıkarılmalıdır.

Öğrencilerin sektöre yönelmesi için sağlık turizmi çalışma olanaklarının anlatılması gerekmektedir. Sağlık turizminin sadece hastaneden ibaret olmadığı; medikal, wellness, termal-SPA, geriatrik ve erişilebilir turizm gibi geniş alt dallara sahip olduğu vurgulanmalıdır. Turizm mezunlarının hastanelerin uluslararası hasta birimlerinde, yabancı hastaların organizasyon süreçlerinde veya sağlık turizmi yetki belgesine sahip seyahat acentelerinde idari ve operasyonel roller üstlenebileceği anlatılmalıdır. Sağlık turistinin, sıradan bir turiste göre 3 ila 4 kat daha fazla harcama kapasitesine sahip olması ve sektörün yılın tamamına yayılan yapısı, mezunlara istihdam sürekliliği ve yüksek gelir potansiyeli olarak sunulmalıdır.

Turizm öğrencilerinin düşük farkındalık düzeyini artırmak ve bunu kariyer niyetine dönüştürmek için turizm fakültelerindeki sağlık turizmi derslerinin sayısı artırılmalı ve müfredat içerikleri güncel sektörel gelişmelere göre modernize edilmelidir. Ayrıca üniversitelerde lisans düzeyinde sağlık turizmi programlarının açılması teşvik edilmelidir. Sağlık turizmi hizmeti veren kurumların, bünyesinde hizmet veren sağlık çalışanlarının farkındalıklarını artırmaya yönelik eğitimler düzenlemesi gerekmektedir. Ayrıca sağlık kurumlarının öğrencilere staj yapma olanakları sağlayarak öğrencileri sektöre teşvik etmeleri kalifiye personelin yetiştirilmesi adına önem arz etmektedir. Öğrencilerin sağlık turizmi hizmeti veren kurumlarla bir araya getirilmesi (teknik geziler, stajlar vb.) ve bu sayede "sektörel maruziyet" yaşamaları sağlanmalıdır. Farkındalık geliştirilirken duygusal yaklaşımlar yerine, sektörün JCI gibi uluslararası akreditasyon standartları ve küresel rekabet gücü gibi rasyonel ve mesleki temellerine odaklanılmalıdır. Her ne kadar dil ve yeterlilik boyutları doğrudan kariyer niyetini tetiklemese de sağlık turizmi farkındalığının bütüncül yapısı içinde yer aldığı için yabancı dil yetkinliğinin sektördeki kritik önemi vurgulanmalıdır. Sağlık turizmi farkındalığı üzerine yapılacak gelecek çalışmalarda ise farklı üniversiteler ve örneklem grupları ile daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılması önerilebilir.

5. Kaynakça

- Acar, N., & Turan, A. (2016). Sağlık Çalışanlarının Sağlık Turizmi Farkındalığı Üzerine Bir Araştırma: Ahi Evran Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çalışanları Örneği. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(1). <http://www.ozelhastaneler.org.tr>
- Akpınar, S., & Biçer, E. B. (2025). Hemşirelerin Sağlık Turizmi Farkındalık Düzeyi: Kamu Ve Özel Hastane Karşılaştırması. *Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 109–124. <http://sita.cumhuriyet.edu.tr/tr/>
- Alkaç, D. (2024). *Lisans Düzeyinde Turizm ve Tıp Öğrenimi Gören Öğrencilerin Sağlık Turizmi Hakkındaki Algı Düzeylerinin Belirlenmesi: Konya İli Örneği* [Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı]. www.erbakan.edu.tr/sosyalbilimler/enstitusu
- Altıparmak, E., & Soysal, A. (2024). Sağlık Çalışanlarının Sağlık Turizmi Farkındalıklarının Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Kahramanmaraş İli Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 61–85. <https://doi.org/10.47147/ksuiibf.1560677>

- Amouzagar, S., Mojaradi, Z., Izanloo, A., Beikzadeh, S., & Milani, M. (2016). Qualitative Examination of Health Tourism and its Challenges. *Int J Travel Med Glob Health*, 4(3), 88–91. <https://doi.org/10.20286/ijtmgh-040304>
- Arkın, M. (2022). *Sağlık Personelinin Sağlık Turizmi Farkındalığı Üzerine Bir Araştırma: Tekirdağ İli Örneği*. T.C. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi.
- Bal, T. (2024). *Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Uzun Dönem Yönelimlerinin Kariyer Niyetine Etkisi*. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.
- Büyükoztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Akademi.
- Carrera, P., & Lunt, N. (2010). A European Perspective on Medical Tourism: The Need for a Knowledge Base. *International Journal of Health Services*, 40(3), 469–484. <https://doi.org/10.2190/HS.40.3.e>
- Çelik Kızıldağ, G. (2018). *Hekim Dışı Sağlık Personeli ve Sağlık Yöneticilerinin Medikal Sağlık Turizmi Konusunda Farkındalıklarının Değerlendirilmesi*. T.C. Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ceylan, A. (2025). Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sağlık Turizmi Algıları ile İlişkili Faktörlerin İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(2), 178–190.
- Connell, J. (2013a). Contemporary Medical Tourism: Conceptualisation, Culture and Commodification. *Tourism Management*, 34, 1–13. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.05.009>
- Connell, J. (2013b). Medical Tourism in the Caribbean Islands: A Cure for Economies in Crisis? *Island Studies Journal*, 8(1), 115–130.
- Dağlı, M. (2021). *Tıp Fakültesi ve Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Sağlık Turizmi Hakkındaki Farkındalık Düzeyleri*. T.C. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Deniz, E. (2023). Kariyer Niyeti Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Academy Global Publishing House*, 1711–1721.
- Dunets, A. N., Yankovskaya, V. V., Plisova, A. B., Mikhailova, M. V., Vakhrushev, I. B., & Aleshko, R. A. (2020). Health Tourism in Low Mountains: A Case Study. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 7(3), 2213–2227. [https://doi.org/10.9770/jesi.2020.7.3\(50\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2020.7.3(50))
- Farber, R., & Taylor, A. (2023). Global Health Diplomacy and Commodified Health Care: Health Tourism in Malaysia and Thailand. *Studies in Comparative International Development*, 58(3), 484–510. <https://doi.org/10.1007/s12116-023-09406-y>
- Field, A. (2009). *Discovering Statistics with SPSS* (M. B. Canto, Ed.; 2nd ed.). Sage Publications of London.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (5th ed.). Seçkin Yayıncılık.
- Ibadlı, U. (2025). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitiminde Program Öğrenim Çıktılarının Edinme Algısının Öğrenci Memnuniyeti ve Kariyer Niyetine Etkisi: Türkiye Azerbaycan Karşılaştırması*. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.
- Korkutan, M., & Yıldız, A. (2017). Hastane Yöneticilerinin Medikal Turizme İlişkin Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(14), 385–397.
- Küçükkendir, H., Yücel, M., Durduran, Y., Okka, B., & Dilek, S. (2023). Bir Tıp Fakültesi Hastanesinin Uluslararası Sağlık Turizmi Biriminin Verilerinin İncelenmesi. *Aksaray Üniversitesi Tıp Bilimleri Dergisi*, 4(3), 11–15.

- Law, P. K. (2010). A Theory of Reasoned Action Model of Accounting Students' Career Choice in Public Accounting Practices in the Post-Enron. *Journal of Applied Accounting Research*, 11(1), 58–73. <https://doi.org/10.1108/09675421011050036>
- Manna, R., Cavallone, M., Ciasullo, M. V., & Palumbo, R. (2020). Beyond the Rhetoric of Health Tourism: Shedding Light on the Reality of Health Tourism in Italy. *Current Issues in Tourism*, 23(14), 1805–1819. <https://doi.org/10.1080/13683500.2019.1650726>
- Mbawuni, J., & Nimako, S. G. (2015). Modelling Job-Related and Personality Predictors of Intention to Pursue Accounting Careers among Undergraduate Students in Ghana. *World Journal of Education*, 5(1). <https://doi.org/10.5430/wje.v5n1p65>
- Mokhlis, S., Hussin, N. S. N., Nizam, N. Z., Noor, N. A. M., & Muslim, N. A. (2022). Predicting Malaysian University Students' Intent to Pursue Retailing Career: Applicability of Theory of Planned Behavior. *International Journal of Professional Business Review*, 7(1), 1–26. <https://doi.org/10.26668/businessreview/2022.v7i1.277>
- Öztürk, Y., Aydın, T., & Sert, S. (2023). Sağlık Çalışanlarının Sağlık Turizmi Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of History School*, 16(64), 1263–1277. <https://doi.org/10.29228/joh.69305>
- Şahin, M., Yılmaz, M., & Karamustafa, K. (2023). Sağlık Turizmi Farkındalığı: Malatya İlinde Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. In *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (Vol. 25, Number 4).
- Şahman, O., Yiğit, A., Şahin, O., & Sivük, D. (2024). Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Sağlık Turizmi Farkındalık Düzeyleri ile Kariyer Niyetleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 10(3). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usaysad>
- Salehi-Esfahani, S., Ridderstaat, J., & Ozturk, A. B. (2021). Health Tourism in a Developed Country with a Dominant Tourism Market: The Case of The United States' Travellers to Canada. *Current Issues in Tourism*, 24(4), 536–553. <https://doi.org/10.1080/13683500.2020.1724081>
- Şapcılar, M. C., Büyükşalvarcı, A., & Gökmen, B. (2020). Turizm Fakültesi Akademisyenlerinin Sağlık Turizmine Yönelik Farkındalığının Değerlendirilmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1180–1198. <https://doi.org/10.26677/tr1010.2020.389>
- Seow, A. N., Choong, Y. O., Choong, C. K., & Moorthy, K. (2022). Health Tourism: Behavioural Intention and Protection Motivation Theory. *Tourism Review*, 77(2), 376–393. <https://doi.org/10.1108/TR-11-2020-0546>
- Sezer, C. (2013). Kariyer Olarak Girişimcilik ve Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörlerin İçerik Analizi ile Belirlenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 50–60.
- Shabankareh, M., Nazarian, A., Golestaneh, M. H., & Dalouchi, F. (2025). Health Tourism and Government Supports. *International Journal of Emerging Markets*, 20(4), 1440–1464. <https://doi.org/10.1108/IJOEM-03-2022-0391>
- Smith, M., & Puczko, L. (2014). *Health, Tourism and Hospitality: Spas, wellness and medical travel* (2nd ed.). Routledge. www.routledge.com/cw/puczko
- Uçan, S., & Coşar, A. A. (2024). Sağlık Çalışanlarının Medikal Turizm Farkındalıklarının Değerlendirilmesi: Alanya Örneği. *Syedra Sağlık Dergisi*, 1(1), 1–10.
- Zhong, L., Sun, S., Law, R., Li, X., & Deng, B. (2023). Health Tourism in China: A 40-Year Bibliometric Analysis. *Tourism Review*, 78(1), 203–217. <https://doi.org/10.1108/TR-03-2022-0112>

Katkı Oranı Tablosu

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.	Bilgilendirilmiş Onam Formu: Tüm taraflar kendi rızaları ile çalışmaya dâhil olmuşlardır.
Teşekkür: Katkılarından dolayı hakemlere teşekkür ederiz.	Araştırmacıların Katkı Oranı: 1. yazar çalışmaya %60, 2. yazar çalışmaya %40 katkı sağlamıştır.
Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluştan destek alınmamıştır.	Etik Kurul Onayı: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Üniversitesi, 29.12.2025, Karar No: 56
Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.	